



MAGYAR MÁLTAI
SZERETETSZOLGÁLAT



Ide tudna most jönni?

Szemelvények a falu- és
tanyagondnoki szolgálatok
mindennapjaiból

„A kiadvány a
Belügyminisztérium
és a Slachta Margit
Nemzeti Szociálpolitikai
Intézet támogatásával, a
„Területi szakmatámogatási
rendszer működtetése,
szakmatámogatási
feladatok ellátása 2025”
pályázat keretében
valósult meg.”



BELÜGYMINISZTERIUM



Slachta Margit Nemzeti
Szociálpolitikai Intézet

Tartalomjegyzék

A legjobbkor volt jelen	4
Bakancs a fiú lábán	5
„Jöttment vagyok, de most már maradok”	6
Forró kávéval forrázta le magát	7
Az idősek kincsek	8
Apró tettek, nagy emberség	9
Ennek a falunak lelke van	10
Itt éhező ember nem lehet!	11
Csak szeretni kell az embereket	12
Itt nőttek fel	13
Meghatott a bizalma	14
Ha leomlik a főfal	15
Annus néni és a gyanús nők	16
Kicsit az enyéme, amíg utazunk	17
Augusztusban mindenki visszajön?	18
Nem látta a sétáló alakot	19
Egy nagy tábor új tagja	20
Családok láncolata	21
A tűzhöz vezető út	22

Ide tudna most jönni?

Kedves Olvasó!

Viszi a gyerekeket, az ételt, a gyógyszert. Eljuttat az orvoshoz, az idősök napjára, az adventi ünnepségre, vagy bevásárol. És mindig hívható, ha valamiért nehéz az élet.

A magyar vidék településeinek közszolgáltatásaiban 35 éve alappillérként vesz részt a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás. 2026-tól már az 1500 lélekszám alatti települések is alkalmazhatnak a jogszabályok adta feladatokat, a személyiségfejlesztést és az empátianövelést biztosító képzést elvégző, az önkormányzatokkal, a családsegítőkkal, civil szervezetekkel együttműködő falu- vagy tanyagondnokokat. A falu- és tanyagondok szolgáltatás szakmai meghatározását és tevékenységeit a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993.évi III. törvény 60. §-a, és a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 39. §-a tartalmazza.

A szolgáltatás előzményei már a rendszerváltás előtt megjelentek Magyarországon. A településszerkezet, az aprófalvas térségek, a tanyaterületek igényelték valamit, ami személyes figyelemmel és a helyhatóságokat is segítve több mint pusztán közösségfigyelem. A szolgálat atyja Kemény Bertalan volt, aki már 1983-ban javaslatot tett az ellátási forma koncepciójára. Az első szolgáltatásokat, modellprogramként 1990-ben Borsod-Abaúj Zemplén megyében szervezték. Az állami finanszírozás 2000-es bevezetése ugrásszerű fejlődést hozott, a szolgáltatások többsége ekkor jött létre. 2020-tól újabb növekedési szakasz kezdődött.

A szolgáltatásban dolgozók a biztosított járművel részt vesznek az étkeztetésben, a házi segítségnyújtásban, az információszolgáltatásban, az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásban, a gyerekek lakóhelyen kívüli-belüli oktatási-nevelési intézménybe szállításában. Tevékenységük kiterjed a közösségi rendezvények szervezésére, a lakossági problémák, igények közvetítésére, megoldására. A falu- vagy tanyagondnok sokszor a közösség szeme, füle, szenzora és főleg a szíve, ha rászorulókról, bajba jutottakról van szó. Jelenleg nem elvárás a szakirányú végzettség, így a kötelező alapképzésen jutnak hozzá az elhivatott emberek a megfelelő tudáshoz, szemlélethez, társadalmi érzékenységhez.

Kiadványunk a dunántúli térségben 2024-ben és 2025-ben tanya-és falugondnoki képzésben részt vevők tapasztalatait gyűjtötte össze, azzal a szándékkal, hogy személyes élményeiken keresztül mutassa be a tevékenység lényegét. A gyűjtemény hasznosítható a jogszabályi előírások és a gyakorlati tapasztalatok összeillesztése, a napi tevékenység tervezése, az új ötletek, az élet hozta innovációk beemelése során.

Remélhető, hogy a kiadvány emeli a mára megkerülhetetlen falu- és tanyagondnoki szolgáltatás presztízsét, felkelti a szélesebb nyilvánosság figyelmét a mély elhivatottságot, kitartást, konfliktusmegoldó képességet, együttérzést, tettekkészséget igénylő munka iránt.

A legjobbkor volt jelen

Több mint kétszázán lakják azt az Észak-dunántúli falut, ahol nyugalmat, nyugodt családi életet talált az egy éve falugondnoki feladatokat ellátó többgyermekes édesanya.

Honnan a motiváció? „Huszonöt éve dolgozom emberekkel kapcsolatos munkákörben, így ebből is adódik, hogy könnyen teremtek kapcsolatot és szívesen veszek részt közösségi rendezvényeken, illetve azok lebonyolításában. A lakossággal való kapcsolatomat hat évvel ezelőtti költözésem után úgy kezdtem, hogy minden nap egy – két órát a helyi boltban töltöttem, így sikerült hamar megismernem őket és nagyon jó kapcsolatokat kialakítanom velük.”

„Pályázat útján lettem falugondnok, bár azt gondolom, az is hozzájárult a sikeres pályázáshoz, hogy a polgármester asszony úgy gondolta, velem megfelelően tudna együtt dolgozni. 2024. decembere óta dolgozom falugondnokként és nagyon szeretem a munkámat, amit sokszor nem is munkának, hanem inkább hivatásnak érzek.”

Részletesen bemutatja a közösi tereket, jelezve, a település kulturális, szórakoztató, szabadidős rendezvényeit szervezők is számíthatnak rá. Emellett ételt szállít, bevásárol, gyógyszerrel vált ki, orvoshoz viszi a betegeket.

Hogy telik egy átlagos napja? „Miatán a reggeli bölcsődei szállítás megvolt, visszaérkezve a hivatalba kávékat készítek mindenkinek és a polgármester asszony megtartja a reggeli eligazítást a közfoglalkoztatottaknak. Eligazítás után felsétálok az orvosi rendelőbe, szellőztetek, virágot öntözök, fűtést csatlakozok, amennyiben téli időszak van. Rendelés szerdánként van, receptírás kedden, ezért én hétfőn kezdem el fűteni a rendelőt, így kedd délutánra és szerda délelőttre mindig megfelelően meleg lesz. ...közben egy nagyobb kört teszek a faluban és a lakosokkal váltok néhány szót. Ilyenkor megyek be beszélgetni azokhoz, akiknek ebédet nem szállítok, csak a gyógyszerészszállításban kéri a segítségem és igényük van arra, hogy többször meglátogassam őket. Ilyen alkalmakkor szoktak segítséget kérni például a tv készülék üzemeléséhez, vagy egy levél értelmezésében...Délután fél négytől a bölcsiből hazaszállítást intézem. A munka végeztével sok esetben nem ér véget a nap, de igyekszem ezeket normális keretek között tartani. Van, amikor mentális segítségre van szüksége az egyik idős özvegynek, ezért telefonon vagyok elérhető neki.”

Az ételszállítás a munka gerincét képezi: „Átlagosan havonta 300 szociális ebédet szállítok ki, az idős lakosságot megkeresve sikerült rámutatnom, hogy mennyivel könnyítené az életüket, hogyha igénybe vennék ezt a szolgáltatást.”

Érdekletesen számol be egy öt is alaposan megrémítő esetről, amikor egy idős néni majdnem a kezei között fulladt meg egy félrenyelt falattól. Az akkor alig pár napja dolgozó falugondnok uralta a helyzetet, hívta a mentőt, segítséget kért a szomszédoktól, megoldotta a problémát, lélekjelenléte megmentette az asszony életét.

„Hiszem, oka volt annak, hogy akkor és ott éppen én voltam jelen és segíthettem egy ember életén.”

Elhivatottsága példaértékű: „A falusiakkal munkám során is folyamatos kapcsolattartásban vagyok, valamint munkaidő után a közösségi tereken aktívan jelen vagyok. Van, akikkel hétvégén is tartom a kapcsolatot, valamint hogyha nem vagyok a településen, gondoskodom arról, hogy akkor se maradjanak észrevétlenül.

A Bakony egyik eldugott szegletében, a korábbi leírások szerint valaha jobb napokat látott apró kisközségben, valójában annak ma 55 lakost számláló tanyakörzetében dolgozó volt építőipari szakember higgadt, nyugodt ember képét mutatja, bár dolgozatából kiderül, joggal zavarja a külterület gyér infrastruktúrája és a régóta jellemző közlekedési probléma.

Esetleírásaiból mély együttérzés világlik ki, amely a falugondnokok sajátja kell legyen. A község iránti elkötelezettség megmutatkozik a múlt ismeretében is. („Vendégeskedett vadászaton lakomán itt például: Jókai Mór, Eötvös Károly, Feszty Árpád, nagy élet és szórakozás volt ezen a vidéken.”)

Ma? „Több nyugdíjas él a falu ezen részén, illetve összeszerelő gyárban dolgozó munkások is vannak köztük. A munkanélküliség a családon belül feszültséget kelt, felborulnak a családi szerepek, ami kihat a család felépítésére, tekintélyre, fegyelmezésre, a munkamegosztásra és természetesen a szokásaikra.”

Magáról és a családjáról ekképp számol be: „Minden közösségi programon rendszeresen részt vettünk, igyekeztünk a falu részévé válni. Egy éve költöztünk a faluba egy önkormányzati ingatlanba, hogy közelebbről tudjuk újítani a házunkat. Ekkor keresett fel a polgármester úr, hogy pályázzam meg a falugondnoki állást, hiszen már ekkor is a falu minden programján kivettem a részem.” – a két éve nős férfi láthatóan megtalálta a közösségtámogató feladatát a településen, ösztönös érdeklődést mutat a környezete iránt, noha nem volt zökkenőmentes az indulása.

„A közösség bizalmatlan az idegenekkel szemben, mivel én betelepülőként 1 éve költöztem (ide) junior falugondnokként még nem ismertek az idősök. A bizalomépítés egy lassú és hosszú folyamat volt.”

Beszédes az alábbi esetleírása: „Nagyon nehéz pillanat, amikor valakit műtetre elszállítók a kórházba, az otthon összekészített kis csomagjával, idegesen, izgalommal telve, előkészülve a műtét okozta stresszre és a műtét napján, a kórházban, a helyszínen közlik vele, hogy a műtétet elhalasztják bizonytalan időre. Rengeteg időt vesz el, mind a beteg-től, mind a falugondnok napjából.”

Ahogy ez is: „egy fiatal fiú, sajnos szellemi fogyatékos, jó lelkű, segítőkész, szegénységben élnek egy lerobbant házban. A falu teendőibe néha besegít, jószándékból, a társaság miatt. Lyukas cipőben, szakadt ruhában volt egy tavaszi esős napon. Megsajnáltam, mivel volt otthon olyan túra bakancsom, amit én nem szerettem hordani, de vízálló, zárt, jó minőségű bakancs volt, úgy döntöttem, hogy ennek a fiúnak adom. Elvittem neki, fel is próbálta, nagyon örült neki. Másnap az apja megkérdezte mit akarok én az ő buta fiától. Mondtam neki, semmit sem várok cserébe, csak szerettem volna, ha van egy zárt cipője, erre azt válaszolta, hogy neki vigyek inkább, neki is kell. Azóta sem láttam a fiú lábán a bakancsot, valószínűleg eladták.”

A szívszorító történeteket kellő belső stabilitással dolgozza fel, ez a magatartás viheti előre a megoldások felé. Ez ajánlható mindenkinek, aki embertársai segítségére törekszik – akár olyan intézményes keretek között, mint amilyen a falugondnoki szolgálat.

„Jöttment vagyok, de most már maradok”

Az Alföldről, az egyik legnagyobb hazai városból költözött a Bakony ölelésében elterülő, 100-nál alig több lakost számláló kis faluba az ötven éves asszony, ahová valójában a mély természetszeretet hozta.

„2025. januárjában üresedett meg községünkben a falugondnoki munkakör. Hosszas gondolkodás, bizonytalanság után a pályázat benyújtása mellett döntöttem. Korábban nem dolgoztam szociális területen, azonban tudtam, hogy nem áll messze tőlem a feladat.” – írta a legutóbbi képzés után született dolgozatában.

Kiderül, nagyon szereti választott új lakóhelyét: „Kicsi falunk környezete festői vászonra hivatott, levegője tiszta, megtalálható minden, ami a túrázók célpontjává teszi. A látogatók hangulatos utcaképet találnak, hagyományos tornácos parasztházakat, patakcsörgéssel fűszerezett Fő teret. A legelésző birkák és kecskék látványa is megszokott.”

Az érintetlen természet ölen élő komfortérzetéről azonban sokat elmond az, hogy a községben csak 2025-ben épült meg a szennyvízhálózat...

„Falugondnokként nagyon sokat tehetek, ami megkönnyíti a lakosok életét. Tapasztalom, hogy egy beszélgetés nagy jelentőséggel bír. Szívesen látnak az idősek, örülnek a látogatásaimnak, hangot adnak „nem tetszésüknek”, ha már néhány napja nem találkoztunk. Többen magányosan élnek, családjuktól távol. Munkám során az idősek elbeszéléseiből megismerhettem a falu múltját, meséltek arról, hogy milyen gazdag közösségi életet éltek.”

Arról is beszámol, hogy „Az idősebb lakosok gyakran szorulnak szakorvosi ellátásra. Ilyenkor nem kell a távol élő családtagjaikat terhelni, a kapott időpontokra, az aktuális szakrendelésre elszállítom a betegeket.”

Kiemeli a rendezvények közösségépítő hatását, ezekben nem szűkölködik a település. A nevezetes ünnepek, a falusi létmódhoz, gazdálkodáshoz kapcsolódó jeles napok, a közös kirándulások alkalmat adnak arra, hogy kimozdítsák az idősebbeket is megszokott hétköznapijaikból.

A messziről érkezetteket övező gyanakvással nem kellett megküzdenie, sőt, a munkája és a hozzá tartozó önkéntes gesztusai könnyen befogadhatóvá tették, tehát személyes hozadéka is van a faluban vállalt szerepének.

„Örömmel tölt el, hogy segítő munkám van, emberek életét megkönnyíthetem, támogathatom őket. Külön öröm számomra, hogy részt vehetek egy kicsi zsákfalú hétköznapiiban, hogy gyorsan befogadtak, bizalmat szavaztak nekem és családomnak. Pedig „jöttment” vagyok: jöttem, de nem megyek... **MARADOK**” – zárta az írásos beszámolót a tíz éve új életközösségre és munkára lelt hölgy.

Ars poetica-ja akár a hazai falugondnoki szolgálat hosszú távra érvényes mottója is lehetne.

Forró kávéval forrázta le magát

Hírneves dunántúli vár közelében terül el a kisközség, amely közeli nagyobb testvéréhez tartozik közigazgatásilag. A férfi 2025 elejétől látja el a település falugondnoki szolgálatát, multi cégnél dolgozott közel 40 évig, 3 műszakban heti 6 napot, több mint negyven embert irányított. Korosodva úgy érezte, nyugodtabb munkahelyre van szüksége. Ekkor tudta meg, hogy a szomszéd községben falugondnokot keresnek. Megpályázta, elnyerte.

A két szomszédos falu lakosai jól ismerik egymást, ez az ő munkáját is segítette, gyorsan megismerték egymást. „A faluban, ahol dolgozom, 2009 óta működik a szolgálat. A település nagyon szolgáltatáshiányos, mindössze egy kisboltja van és egy orvosi rendelő. A kisboltot helyi alapítvány működteti, kedvező árakkal. Heti egy alkalommal az alapítvány vezetőjével elmegyünk különböző nagykereskedelmi üzletekbe és bevásárolunk a kis boltban. Természetesen, aki nem tud elmenni a helyi kisboltba sem, annak elviszem az árut, vagy magam bevásárlók neki.”- a speciális kistelepülési életben maradási akció működőképesnek tűnik.

„Reggel 7 órakor kezdődik a munkaidőm. A polgármesterrel megbeszéljük a napi kötelező teendőkön kívüli további munkák menetét. Tájékoztatjuk egymást, hogy történt-e valaki részéről megkeresés, ha igen, akkor ennek függvényében állítom össze a napomat.”

A falugondnokok napja egyfelől nagyon hasonlatos, másfelől mindig tartogat nem várt eseményeket. „Orvosi rendelés esetén megyek a rendelőbe takarítani, fertőtleníteni. (Hamarosan lesz takarítónő.)

Ezután keresem fel azokat az időseket, akiket minden nap valamiben, valamilyen módon segíteni kell. 11 órakor indulok a falubusszal az ebédért a szomszéd községbe.”

Ha nem kér senki szállítást, egyéb segítséget, a délután az esetleges karbantartásoké, és a teendők, elvégzett munkák dokumentálásáé.

Egy kis Magyarország, ahol a falugondnok a megoldások embere: „Egy nyári estén a faluban lakó fiatal asszony hívott telefonon, hogy leforrázta magát forró kávéval és kérte, hogy vigyem el a közeli kórház sürgősségi rendelésére. Azért kerestem meg engem, mert a háziorvost nem érte el, ezután hívta a mentőket, akik megállapították, hogy a sérülése nem indokolja a mentők kivonulását. Mivel az autója is rossz volt, így nem tudott mástól segítséget kérni, mint tőlem. Úgy döntöttem, hogy szállítható állapotban van és egy kíséreléssel elvittem a kórház sürgősségi osztályára, ahol ellátták, majd tájékoztattak, hogy egy éjszakára a kórházban kell maradnia, másnap reggel tömegközlekedéssel jött haza.”

A falugondnok a település lakóinak cselekvő részvétele erősítését tűzte célul, mivel úgy látja, hogy „a lakók keveset találkoznak egymással, kevesen vesznek részt a különböző rendezvényeken. „Sajnálattal tapasztaltam, hogy a megyeszékhelyen tartott rendezvényen is több volt a szereplő, mint a nézőközönség. A faluban a polgármesterrasszony a testülettel és néhány tenni akaró segítségével megpróbál minden korosztálynak szóló színes, tartalmas rendezvényeket megszervezni és lebonyolítani. A falu lakói gyakran csak passzív résztvevők. A cselekvő részvétel számomra azt jelenti, hogy aktív alakítójává válunk a saját közösségünknek.”

Reméli, ha a kultúrház mindig rendben, tisztán tartják és rendszeresen történik valami jó dolog, akkor az emberek is szívesen mennek oda. Ez nem csak a közösség erejét növeli, hanem a település megtartó képességét is erősíti.

Hat külterülettel és jobb napokat látott csodás kastéllyal rendelkező település tanyagondnoka az a harmincnégy éves kereskedelmi végzettségű hölgy, aki így közel 600, a külterületeken élő ember életét segíti. Családjával néhány éve él a községben. Ismerősei révén szerzett tudomást a lehetőségről, a tanyagondnoki munka sokszínűségéről. „Megtetszett a lehetőség, s a hallottak alapján, úgy éreztem, kamatoztatni tudnám pozitív tulajdonságaimat, amit a szakmában tanultam, illetve úgy gondoltam, nagy előnyökkel járhat, ha helyben el tudok helyezkedni.” Korábbi munkájában megtanult az emberekkel bánni, empátiát, türelmet, együttműködést tanult, ennek nagy hasznát veszi tanyagondnokként. 2023. őszén állt munkába, egy 9 személyes autó segíti a feladatai végzésében.

A tanyagondnoki teendők teljes spektrumát végzi, így minden generációval találkozik szinte minden nap. A gyerekek oktatási-nevelési intézménybe szállítását a szülőkkel együtt létesített közös facebook-csoporton keresztül zajló információcsere segíti, ami jól mutatja, a közösségi média olykor jobban jelen van a legkisebb településen is, mint az egészségügyi ellátás, a bolt, az óvoda vagy az iskola. A napja a gyerekek utaztatásával indul, utána: „...lemegyek az irodánkba, adminisztrációs feladatokat elvégzem, menetlevelet, tevékenységnaplót, jelenléti ívet töltök. A délelőtti folyamán bemegyek az önkormányzathoz, egyeztetek a polgármesterrel a napi, heti teendőkről, leveleket, hirdetményeket összeszedem, azokat a nap folyamán kiviszem. Betegszállítás hetente vagy kéthetente több alkalommal van, ezeket mindig előre egyeztetjük a háziorvossal, házi gondozókkal vagy a szállítást igénylőkkel, céges telefonon bármikor elérnek, telefonszámomat megtalálják az önkormányzat honlapján, de a faluújságban is közzé szoktuk tenni, illetve saájról saájra terjed, így akinek, szüksége van a szolgáltatásra, könnyen megtalál.”

Bemutatja a betegellátási együttműködés nem várt szintjeit: „Úgy gondolom és érzem, hogy pozitívan vélekednek rólam, mindig egy jóízű beszélgetés zajlik útközben, szívesen meghallgatom őket akármiről szeretnének beszélgetni velem, rendszeresen fordulnak hozzám kérésükkel. Többségük a kísérésben nem kér segítséget, de van, akit be is kell kísérem, segíteni kell neki liftet hívni, megkeresni a szakrendelőt, sorszámat húzni. A kórház parkolójában található egy betegszállítóknak fenntartott parkoló, ahol engedélyt kaptam én is megvárni a szállított személyeket.” A szociális és gyermekjóléti alapellátás intézményeivel, szervezeteivel intenzív kapcsolatban áll: „Jelzőrendszeri tagként kéthavonta találkozunk jelzőrendszeri megbeszélésen, ahol jelen van önkormányzati, óvodai, iskolai dolgozó, a családsegítő munkatárs, a védőnő, a rendőr, és mi, tanyagondnokok... Közös irodában dolgozunk a piacfelügyelővel, a művelődésszervezővel, a zöldterület gondozóval, így velük is napi szintű kapcsolattartás működik.”

Behatóan ismeri a település rendszerét, szervezeteit, intézményeit, programjait. Részt vesz a kulturális és szabadidős rendezvények szervezésében, holott ez nem tartozik a kötelezően ellátandó, törvényben rögzített feladatai közé. A közösség elismeri az erőfeszítéseit, készségességét. „Remélem, még sokáig hasznos tagja lehetek a közösségnek, szeretem, amit csinálok, szeretem a munkám sokszínűségét, úgy érzem, elfogadtak, megkedveltek az emberek, legyen az idős vagy gyerek. A tanyagondnoki tanfolyam alkalmával nagyon sok hasznos információt kaptam, ami által még hatékonyabban tudom majd végezni a tanyagondnoki tevékenységeimet.” – zárja a dolgozatát, az alábbi gondolattal: „Az idősek kincsek, ős hajukban rejtőzik az élet.”

„Falugondnokként dolgozni nemcsak egy munka számomra, hanem hivatás is. Minden nap lehetőséget kapok arra, hogy segítsék azoknak, akiknek a legnagyobb szükségük van rá: az időseknek, betegeknek, magányos falubelieknek. A falugondnoki szolgálat nem csupán gyakorlati feladatok ellátását jelenti – szállítást, bevásárlást, hivatalos ügyek intézését –, hanem emberi kapcsolatokat épít, közösséget formál, és a falusi élet mindennapjait teszi élhetővé.” – a kétszáz fős településen dolgozó férfi így foglalja össze a falugondnoki munkája lényegét.

Örömmel tölti el, hogy mivel a község lakossága alig haladja meg a kétszáz főt, igazán családias, összetartó közösségről beszélhet. A teendői végzése közben változatos időszakokat él, nincs két egyforma nap, hiszen mindig más igények és helyzetek merülnek fel. „A napom általában korán kezdődik: a reggeli órákban a gyerekek iskolába szállítása az első feladat, majd ezt követi az idősek, betegek és rászorulóknak ügyeinek intézése.

„Sokszor az is segítség, ha meghallgatok valakit, aki magányos, vagy csak beszélgetni szeretne.”

Derűs egyéniségéből jut mindenkinek. Íme: „a bácsi egyedül élt, krónikus betegségben szenvedett. Az állapota folyamatosan romlott, rendszeres orvosi ellenőrzésekre és kórházi vizsgálatokra volt szüksége. Mivel a rokonsága távol élt, minden hónapban én vittem őt a közeli kórházakba. Ha szorongott, ideges volt, beszélgettünk, meséltem neki a falu történeiséiről, vagy csak hallgattam, ahogy ő mesélt régi történeteket a családjáról és a faluról. Egyik alkalommal, amikor éppen a kórház felé tartottunk, így szólt: „Na fiam, remélem, nem azt tervezted, hogy a kórházban majd engem gyógyítanak ki a betegségből, amit már én is unok!”

– „Én csak a sofőr vagyok, de ha akarod, megpróbálhatok neked egy erős kávé csinálni, hogy gyorsabban gyógyulj!”

– „Hát, fiam, ha a kávé gyógyítana, az egész város itt ülné a kocsidban minden reggel!” – kacagott.”

A környékbeli falvak falugondnokaival is tartja a kapcsolatot, segítik egymást tapasztalatcserével. Tudja, a munkája alapja a bizalom. „A lakók tudják, hogy ha bármilyen problémájuk adódik, bátran fordulhatnak hozzám. Ez a bizalom évek alatt épül fel, és ez az, ami a szolgálat működését igazán hatékonyá teszi.”

Összegzésében a motivációiról is szól: „A falugondnoki munka nagyon szép, de nem könnyű. Sokszor az embernek egyedül kell helytállnia, és gyorsan dönteni különböző helyzetekben. A legnagyobb kihívást az jelenti, hogy sok idős ember él egyedül, és a rokonaik távol laknak. Gyakran előfordul, hogy csak én tudok segíteni nekik, akár hétvégén, akár munkaidőn túl. Ez lelkiileg is megterhelő, hiszen az ember felelősséget érez azokért, akiket évek óta ismer és segít. Ugyanakkor minden apró mosoly, hála és bizalom, amit a falubeliektől kapok, megerősít abban, hogy a munkám értelmes és fontos. Minden nehézség ellenére ezek az élmények adnak motivációt és örömet a mindennapokban.” „Sok nehéz sorssal találkozom: magány, betegség, anyagi gondok és családi problémák. Gyakran egy kedves szó, egy figyelmes hallgatás elegendő, hogy valaki jobban érezze magát, de vannak helyzetek, amikor a segítség határai látszanak, és az ember tehetetlennek érzi magát. Fontos, hogy a falugondnok maga is képes legyen feldolgozni a nehéz élményeket, hogy ne égjen ki, és megőrizze türelmét, empátiáját és lelki stabilitását a további munkához.

Ennek a falunak lelke van

Ötszázhatvanan laknak abban a kiemelt idegenforgalmi térségben lévő községben, ahol épp emiatt ingadozik a lakosságszám a szezonális időszakban. Ennek ellenére az őslakosoknak köszönhetően ennek a falunak lelke van, állítja a falugondnoki szolgálatot végző, ötvenes éveiben járó, szakápolói végzettségű energikus hölgy. „Jómagam is faluban nőttem fel, így nem idegen számomra a vidéki élet, a kicsi közösségek szeretete innen ered.

Az alapprobléma tipikus: „A lakosság nagy része időskorú, ezen belül is sok az olyan személy, akinek vagy nincs közvetlen segítő hozzátartozója, vagy a gyermekek messze élnek, így nagyon egyedül vannak. Igazán fontos ezen személyek lehetőség szerinti segítése, támogatása, igényeinek időbeni felismerése, környezetének folyamatos szemmel tartása. Bizalmuk elnyerése, megtartása fontos, hiszen csak így mernek segítséget kérni szükség esetén, ezt nagymértékben a feladatomnak tekintem. A falugondnoki ellátás működését tények igazolják. Szükségessége, fontossága nem kérdés, hiszen a községben sok a magányos idős ember, kell, hogy az önkormányzat a falugondnokon keresztül kapcsolatot tartson fenn velük, tudjon segítséget nyújtani.”

A munka biztos hátterét az adja, hogy jól ismeri a jogi környezetet amiben dolgozik, és a fenntartóval, valamint az orvossal, a másik településen elérhető gyógyszerésszel, az élelmezésvezetővel is szoros kapcsolatban áll, a visszacsatolásra mindig van módja. Távollétei alatt megoldja a helyettesítést, így nem maradnak ellátatlanul a segítségre szorulóknak.

A falugondnoki tevékenységi kör szinte mindegyikét teljesíti, a fokozottan rászorulóknak számíthatnak rá: „Kiemelt figyelmet fordítok a szociálisan rászoruló személyek igényeinek felmérésére, igyekszem részükre minél szélesebb körben eljuttatni a települési támogatások és a szociális célú tűzifa kérelem nyomtatványokat, majd a megítélt támogatást el is juttatom. ...Kéthetente egy alkalommal bevásárló körútra viszem azokat a rászorult lakosokat, akiknek ez nagy segítséget jelent. Ezen utak minden egyéb ügyintézésre is megoldást nyújtanak az idősöknek, azonkívül mentálisan is segítenek a magányos idős embereknek. Alkalmanként a nyugdíjas kirándulásnál is részt veszek a szállításban, a kilenc személyes falubusz jó lehetőség erre.”

Gyümölcsöző együttműködésben dolgozik a szociális és gyermekjóléti szolgálattal. „Szociális Alapszolgáltatási Központtal egyeztetve megközelítőleg havonta élelmiszeradományt szállítok ki. Ez általánosságban 7-9 rászoruló családot, illetve egyedül élő embert jelent.” Hiába tehát az üdülőövezet, a tartósan itt élők életkörülményei anyagi nehézségekkel teliek.

A kezdetek? Így alakult: „Mivel szinte egész életemben szociális területen dolgoztam, ezért bíztam benne, hogy a számomra megfelelő állást pályázom meg. Szerencsére sikerült. Felkértek, hogy pár sorral köszöntsem a faluban élő embereket a lakosság részére nyomatott formátumban megjelenő havilap oldalán. Akkor persze még nem tudtam, hogy pontosan mit vállalok, de nagy lelkesedéssel vágtam bele.”

Ami, mint a beszámoló hangvétele mutatja, azóta is tart. Esetleírásában mélyszegénység, elesettség, elmagányosodás köszön vissza, amit a maga eszközeivel, napi jelenlétével, barátságos magatartásával képes volt kimozdítani a holtpontról. A néni azóta számít rá, enyhült a gyanakvás, a bezárkózás: „Mire minden megoldódott, a néni kivirágzott, és a lánya is megérkezett. Azóta mosolyog, érdeklődik, beszélget. Él.”

Itt éhező ember nem lehet!

„Három éve is van, hogy megláttam egy fekete terepjárót a szolgálatos matricával. Emlékszem, a gyógyszerértár előtt állt. Gyuri bácsi épp akkor váltotta ki az egyik néinek a gyógyszereit. Akkor is épp az járt a fejemben, ami most. De jó, hogy van segítség. ...Nem gondoltam volna, hogy körülbelül 3 évre rá már én is aktív tanyagondnok leszek.” ...nagyon sok jót és erőt kaptam abban az időben és bebizonyosodott mennyit is ér a világban a szeretet és a jó akarat. Ezért léptem és szerintem nagyon jól tettem. Jó itt lenni talán mondhatom haza értem!”

A korábban a kereskedelembe dolgozó negyvenes éveiben járó férfi, azt írja, „Sokat, sőt nagyon sokat gondolkodtam, hogy mit és hogyan szeretnék elmesélni itt a dolgozatban.” Majd szinte szépirodalmi érzékletességgel mutatja be az alföldi középváros körüli tanyavilágot. Az élete sorsfordító pillanatában döntötte el, hogy segítő szándékú munkát szeretne végezni. „Majd megláttam egy hirdetést az interneten és e képességeim birtokában pályáztam meg 2025 elején a tanyagondnoki állást. „Nekem sikerült elnyerni a bizalmat és megkezdtem a tanyagondnoki munkám.

A hitvallásunk, hogy a hátrányos helyzetű, intézmény- és szolgáltatáshiányos tanyás térségekben az ott élők esélyegyenlőségét biztosítjuk, és a hiányzó szolgáltatásokhoz a hozzáférést lehetővé tesszük.” A szokásos tanyagondnoki teendők közül kiemeli a mentális segítségnyújtást: „Segítséget nyújtok pszichés, egészségi állapot javításában: Figyelmesen meghallgatom a másikat, amikor bajban van. Sajnos most veszítette el egy 91 éves néni a lányát. Mostanában napi kétszer megyek hozzá.” A szolgáltatást ezen a területen biztosító szervezet hatékonyan segíti a fiatal tanyagondnokot. „Nagyon sokat segít, hogy mögöttem egy nagyon jól szervezett és nagyon nagy múlttal rendelkező szervezet áll, amely mindenben támogat és ösztönöz. Legyen ez önkéntes munka, ételcsomag szállítás lelki segítség nyújtás stb. Éhező ember nem lehet az én körzetemben!”

A dolgozatban megosztott eset megindító: „A 90 éves Rózsi nénit nem tudtam telefonon elérni. Nem gond, szokott így lenni – majd hív és bediktálja, hogy mit szeretne. Elintézttem a három bevásárlást és a gyógyszerkiváltásokat, haza vittem az iskolából a két fiatalembert. Rózsi néni még most sem vette fel. Nyugtalanság fogott el és már indultam is ki a tanyájához. Egyedül él a várostól 4-5 km-re egy tanyán, egy meggyes gyümölcsös közepén, ami nagyon szép tavasszal, mikor virágoznak a fák... Odaérek, a néni ott fekszik az ágya mellett teljesen kimerülve. Véres a keze és könnyes a szeme. Halk nyöszörgő hangon szól: Hála a jó istennek, hogy jött, már nagyon rosszul vagyok. ... Hívtam a lányát, aki közölte, hogy ő nem tud kijönni. Rám bízta a nénit, tegyek a belátásom szerint... Szerencsére nem történt komoly baj, így a kórházból haza engedték. Lányához ment kicsit megerősödni. Ott eltöltött másfél hét után újra haza vágyódott a tanyára. Unokája hazavitte. Szerencsésen alakult ez a történet, hála a jó istennek most is jól van a néni látogatom majd minden nap.”

A tanyagondnok néha verset is ír:

Nem a városban, füstös irodák közt jár,
hanem tudja merre van a határ.
Ahol az út göröngyös és a föld
nagyon rögzös.

Hajnalba kel, mint a madár,
S indul dombra, hegyre, mert muszáj.
Visz kenyeret, gyógyszert, hírt,
Hol ember él és a csend ordít!

Csak szeretni kell az embereket

A Közép-Dunántúl gazdag történelmi múlttal rendelkező településének tanyagondnoka átfogó, mindenre kiterjedő, internetes lexikonok ismeretanyagára is alapozó látképet vázol fel a községéről, jelezve, beágyazottsága, identitása minden szála ide köti. Szerencsére, a település legtöbb lakója is így gondolja:

„Elmondható, hogy a munka által megismertem az egész falut. Mint vidéki önkormányzatoknál szokás, itt mindenféle problémával fordulnak az emberhez. Nem csak fordulnak, hanem ha egy mód van rá, ahogy én is, szinte minden kollégám meg is oldja a problémákat.

A településen élők közül sokukat az iskolából, táborokból, pékségből, óvodából, boltból, rendezvényekről ismertem meg. Az idősebb korosztály szívébe hamar beletartottam magam. Miattam lett víz, meleg, vagy rendezett udvar a nyugdíjas házban. (Eszembe jutott, egy alkalommal, amikor az idősök napját ünnepeltük, és vittem haza őket, a kezembe nyomtak egy üveg bort: „Zoli, ezt neked loptuk”, ez az egyik üveg bor volt, amivel mi vendégeltük meg őket. Hát nem aranyosak?) Összegzése megegyezik a hazai falugondnoki hálózatot annakidején szorgalmazók és életre hívók alapvető gondolataival:

„Nagyon megfogott az a gondolat, hogy a szolgálat értékei alapvetően erkölcsiek, és nem lehet az érvényesülésüket kikényszeríteni. Az, hogy a szolgálat jól működjön, kell legyen egy kiváló „mozgatórugó”, akitől megy a munka, az egyedül kevés lehet.”

Fontos, hogy ezt a feladatot mindenki fontosnak kell, hogy érezze és tudja.

Tudja, hogy a busz a falué, ha valaki bajban van, a közösség fogjon össze, hogy a segítségnyújtás ösztönös legyen. „Persze el tudom fogadni, hogy nem vagyunk egyformák és mindenkinek más a prioritás, de az elidegenedő világunkban szeretném azt hinni, hogy felértékelődik a segítségnyújtás ereje. Másokon segíteni számomra azt jelenti, hogy nekem magamnak is jó, jó, megelégedett érzéssel tölt el.

Ha egy szolgálat több éven keresztül jól működik, az előbb- utóbb nagyon nagy érték lesz. Az emberség, rátermettség, megszállottság meghozza gyümölcsét. Megjelenik a szolidaritás, az egymásra figyelés, megértő gondoskodás. Az élet apró lépésekkel is de lesz hagyomány, szervezett programok összehoznak kisebb- nagyobb csoportokat. Az összetartozás élményével lesz mindenki gazdagabb. Ez lesz a faluközösség!”

A képzésről szólva a tapasztalatcserle lehetőséget emelte ki:

„A tanfolyam ideje alatt nagyon sokat tanultunk. Láttunk jó és rossz példákat. Biztos vagyok benne, hogy mindenki mást és mást visz magával haza. Ami biztos, hogy többek lettünk általa. Én például rádöbentem, hogy nem megcsinálni kell a feladatokat, hanem hozzásegíteni az embereket, hogy ők csinálják meg a dolgaikat. Ez nagy tanulás nekem, mert én hajlamos vagyok mindenkinek mindet egyedül megcsinálni. Ezzel most már látom, hogy vissza is lehet élni. Erre nagyon oda fogok figyelni a jövőben.

Izgalmas volt számára a felismerések sorozata, amiken keresztül szortírozhatta az erőseit és gyengéseit. Alapvetően ugyanazt csinálja, mint eddig, csak nagyobb szakmai felvértezéssel: szereti az embereket és odafigyel rájuk. Azt a bezárkózva, számtalan felhalmozott holmi közt, elhagyatott tanyán élő nénit is, akit ő mentett meg, miután napokig tehetetlenül, sérülten feküdt, és először a szakszerű mentős segítséget sem akarta elfogadni.

A nyári fesztiválok kapcsán ismertté vált dunántúli település 2024 végén hozott döntést arról, hogy egy főt alkalmaz falugondnokként. „Beadtam pályázatomat a meghirdetett állásra, és elnyertem a lehetőséget, hogy a település falugondnoka lehessenek.” – írja a tevékenységét a képzési záródolgozatában bemutató férfi.

Hamar kiderült, hogy a monotónia helyett változatosságot ígérő munka neki való, hiszen a feladatai rendkívül sokrétűek.

„Izgalommal vágtam bele, hiszen nem volt képzettségem a feladathoz, csak polgármesterünk elmondása, a település szakmai programja és a pályázati felhívás állt rendelkezésemre. Nagy előnyt jelentett számomra, hogy itt nőttem fel, jól ismerem a falut, a környéket, a lakókat. Mára már kialakult egy bizonyos menetrend. A munkám minden nap más és más, de az alapfeladatok ismétlődnek.

A település lakossága 650-700 fő között változik, a népesség korösszetétele természetesen elöregedő: sok az idős, egyedül élő ember, miközben a fiatalabb generációk közül sokan ingáznak vagy más városokban dolgoznak.

A községben a házi segítségnyújtást önkormányzati társulás által fenntartott integrált intézmény keretein belül biztosítják. „A lakosság körében információkkal próbáljuk segíteni az igényfelkeltést. Aki kérte a szolgálatot, nagyon jó véleményrel van róla.”

A falugondnoki szolgálat számára olyan hivatás, amely egyszerre jelent segítséget, jelenlétet és összekötő kapcsot az emberek között. „A munkánk lényege, hogy ott legyünk, ahol szükség van ránk - legyen szó idősek ellátásáról, gyermekek szállításáról, ügyintézésről, vagy éppen közösségi programok szervezéséről.”

Az élet hétköznapi komfortja látszólag apróságokon múlik. Amint a falugondnoki beosztoló is erre ad példát:

„Az idősek életét igyekszem megkönnyíteni apró figyelmességekkel, például egy nehezen záródó kapu megjavításával, gondjaik meghallgatásával, stb. A települést is olyan szemmel járom, hogy mielőbb észrevegyem a problémákat, melyeket orvosolni tudok a lakosok jó közérzete érdekében. A temető híd törött korlátja nemcsak látványban volt kellemetlen, hanem balesetveszélyes is volt. A település karbantartó alkalmazottja és a közmunkások bevonásával, irányításával rendbe tettük a korlátot. Közben észrevettük, hogy a temetőhöz vezető kis köz útvonalát benőtte a gaz, egyre kevésbe tudnak rajta biztonságosan biciklizni, vagy rokkant járművekkel közlekedni. Ekkor erre szerveztünk egy közösségi akciót, amire saját szerszámokkal jöttek a lakosok és rekordidő alatt rendbe tettük az utat.”

Tisztában van vele, hogy a jól végzett szolgálat mai is hathatósan járulhat hozzá az eredeti célokhoz: a település és a lakosság elszigeteltségének mérsékléséhez, a lakosság életfeltételeinek javításához, a településen a jobb életminőség eléréséhez, az önkormányzat által nyújtandó szociális alapszolgáltatások működtetéséhez, az önkormányzat szolgáltatási funkcióinak bővítéséhez, a közösség fejlesztéséhez, a helyi társadalom és a civil szféra erősítéséhez. Célja a helyi adottságokhoz és sajátosságokhoz igazodó egyéni és közösségi szintű igények kielégítése, az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése, javítása.

Hegyi külterületeken teljesít szolgálatot egy fővárosközeli kisváros környékén az az egy éve munkába állt férfi, aki tanyagondnökként eközben élvezi a számára otthonos természet szépségeit. A területét ezért is jellemzi gazdagon: „Az egyik hegy inkább erdős, nehezebben megközelíthető rész, ahol sokan önálló életformát folytatnak. Többen állatokat tartanak, kiskerteket művelnek. Itt az egyik legfontosabb feladat a rendszeres kapcsolattartás és az ellátás biztonságos megszervezése, különösen rossz idő esetén. A második a legnagyobb kiterjedésű terület, ahol több régi és új építésű ház is található. A lakosság összetétele vegyes: idősök, újonnan beköltöző családok és ingázó dolgozók élnek egymás mellett. A különböző élethelyzetek eltérő segítséget igényelnek – van, akinek a napi ebédszállítás a fontos, másnak a bevásárlás, vagy épp az, hogy valakivel beszélgethessen. A harmadik dombos terület, sok szőlővel és présházzal. Itt kevesebben élnek állandó jelleggel, de a nyári időszakban megnő a forgalom, hiszen sokan használják hétvégi házként. A tanyagondnoki jelenlét itt leginkább a nyári hónapokban hangsúlyos, amikor megnő a közlekedési igény és a balesetveszély is.”

A külterületek elhelyezkedése miatt a közlekedés és a logisztika a munkája egyik legnagyobb kihívása. Az utak állapota és az időjárás gyakran befolyásolja a napi útvonaltervet, hiszen előfordul, hogy egy-egy földút sár miatt nem járható, vagy csak nagy odafigyeléssel lehet közlekedni. A mindennapi munka során megtanult prioritizálni – felismerni, mi az, ami sürgős, és mi az, ami várhat. A kulcs az, hogy mindenkit úgy kezeljen, mintha aznap ő lenne a legfontosabb. Szorosan együttműködik a családsegítő szolgálat munkatársaival. Tőlük sok szakmai támogatást és iránymutatást kap. Rendszeresen egyeztet az ellátottakról, problémás helyzetekről, vagy épp arról, hogyan tudná a szolgáltatást még hatékonyabbá tenni. „A terület ellátása során nagy hangsúlyt kap a helyismeret és a személyes kapcsolat. Tudnom kell, hol él az idős néni, akinek a lábai már nem bírják az utat a boltig; hol lakik az a család, ahol kisgyermekek vannak és a szülők korán indulnak dolgozni; vagy épp ki az, aki ritkán kér segítséget, de ha mégis, az sürgős.”

„A tanyagondnoki munka több, mint feladat – ez egy életforma. Az elmúlt hónapokban nap mint nap megtapasztaltam, hogy milyen sokat jelent egy-egy apró figyelmesség, egy jó szó, egy segítő kéz azoknak, akik távol élnek a város központjától.” – az egy esztendő alapvetően pozitív tapasztalatokkal és élményekkel gazdagította, amellett, hogy a távol-ság, az időjárás, az utak állapota és az elszigeteltség sokszor nagy kihívást is jelent.

A szolgálat célja az ő értő felfogásában az, hogy a külterületen élő emberek is hozzáérjenek azokhoz a szolgáltatásokhoz, amelyek a belterületen élőknek természetesen: bevásárlás, gyógyszerkiváltás, közlekedés, ügyintézés, vagy akár egy-egy baráti beszélgetés. Szerencsés kimenetű esetről beszámolva írta: „megtudtam, hogy a férfi senkit nem fogadott el és engedett be az otthonába eddig rajtam kívül, nagyon megérintett a bizalma, amit az első perctől kaptam tőle. Azóta szerencsére minden jóra fordult, a mai napig kapcsolatban vagyok vele és beszélgetünk. Múltbat kapott, lifrendszer épített ki a házban és már önállóan vezet, él és eltartja háziállatait.” Szándéka, törekvése egyszerű és egyértelmű: „A tanyagondnoki munka lényege a jelenlét. Ott lenni, ahol szükség van rám: időben, emberként, figyelemmel. Rájöttem, hogy a legnagyobb ajándék, amit adhatok, az az időm és a figyelmem.” A képzés során a Swot-elemzés hozzásegítette az erősségei, gyengeségei feltérképezését, felvázolta a lehetőségeket és veszélyeket, ezeket konkretizálva szándékozik tovább haladni a fejlődésben.

Ha leomlik a főfal

A tanyagondnoki szolgálat Magyarországon a vidéki szociális ellátórendszer egyik legfontosabb pillére, amely az elzárt, külterületi településrészek lakóinak mindennapi életét hivatott megkönnyíteni. Az aprófalvas és tanyás térségekben élők sok esetben nem férnek hozzá a legalapvetőbb szolgáltatásokhoz, ezért a tanyagondnoki hálózat létrehozása a társadalmi felzárkóztatás egyik kulcseszközévé vált.

A szervezethez 2025 elején csatlakozott a korábban is szociális és egészségügyi területen dolgozó tanyagondnoki koordinátor, aki nem önkormányzati fenntartású szervezeti formában, hanem egy szeretetszolgálat egyesület égisze alatt tevékenykedik.

A hazánkban 1989 óta működő szeretetszolgálat több mint három évtizedes múltta visszatekintő, országos lefedettségű szervezet, amely a „hit védelme és a rászorulóknak szolgálata” mottó jegyében végzi karitatív és szociális tevékenységét. Az egyesület a tanyagondnoki hálózat működtetésében nem csupán feladatot vállal, hanem példát is mutat a társadalmi felelősségvállalás, az együttérzés és a közösségi gondoskodás terén. A szervezet országos hálózattá fejlődött, 46 szakmai területen, több mint 300 intézményben, több ezer önkéntes és munkatárs közreműködésével nap mint nap jelen van a legsebettebbek életében. A Szeretetszolgálat ma már szociális, egészségügyi, oktatási és közösségfejlesztési területeken is meghatározó szerepet tölt be.

A koordinátor területén, a nagyközséghez tartozó szétszórtn tanyavilágban több, mélyszegénységben élő család is megtalálható, akik közül sokan ivóvíz és alapvető infrastruktúra nélkül élnek.

A szolgálat jelenléte nem csupán támogatás, hanem bizalom, megelőzés és közösség-építés a térség egészében. Előtt egyedi története nem is annyira egyedi: „egyedülálló édesanya nyolc gyermekével kényszerült elhagyni otthonát, miután vályogépítesű házukban csőtörés történt, amit nem vettek időben észre, így az egyik főfal leomlott. Az ingóságai, bútorai tönkrementek, és ideiglenesen a nagyszülőkhöz költöztek, ahol egyetlen konyhában próbáltak együtt élni. Az édesapa előző évben hunyt el, így a család rendkívül nehéz körülmények közé került.” ... Sikerült lakhatást, berendezést, taneszközöket és ruhákat szerezni, most a víz és a fűtés megoldásán dolgoznak a helyi vállalkozókkal, hatóságokkal, szolgáltatókkal.

„A történet jól mutatja, hogy a szociális segítség nem pusztán anyagi támogatás, hanem komplex folyamat, amelyben a személyes jelenlét, az empátia és a bizalomépítés a legfontosabb elemek. Egy-egy ilyen helyzetben nemcsak a fizikai javak eljuttatása, hanem a remény és az emberi méltóság megőrzése is a cél. Az eset rávilágít arra is, hogy a hosszú távú, fenntartható megoldásokhoz elengedhetetlen a különböző szereplők – önkormányzat, civil szervezetek, karitatív hálózatok és helyi közösségek – együttműködése.” – szögezi le a koordinátor, aki a közeljövőben a közösségi médiában szeretne együttműködő csoportokat létrehozni, amelyek biztosítanák a rászorulóknak és a segíteni kívánóknak gyors egymásra találását. Önkéntesek bevonását is tervezi, akik a programok, gyűjtések bonyolításában segédkezhetnének saját erőforrásaikkal. Raktárhelyiséget már kaptak az önkormányzattól.

„A látható jelenlét az egyik legfontosabb eleme annak, hogy a rászorulóknak merjenek segítséget kérni.” – írja tapasztalatai alapján, melyek megmutatták, milyen nehezen kérnek azok, akik rászorulnak a közösség támogatására.

Annus néni és a gyanús nők

Az alig félszáz lakost számláló békés kis település, ami több, mint egy éve az otthona a falugondok asszonynak és családjának. „Húsz év városi lét után újra teljes, tartalmas, élhető életet élhetünk itt. Minden nap megtapasztaljuk a vidéki élet kiváltságait, vagy épp nehézségeit, de ami biztos, hogy nem adnánk semmiért, örömmel váltunk a részévé.”

Ez a ragaszkodás teszi az átlagoshoz képest könnyebbé számára a munkát, hiszen szívesen tagozódott be a közösségbe, munkájával hasznos taggá válva.

„Személyes érintettségem és feladatom a szociális alapfeladatokban való közreműködés. A településünkön gondozói szolgálat nem működik, így igény esetén az idősek, vagy egyéb okokból rászorulóknak szívesen veszik a segítséget különböző területeken, otthonaikban és a ház körül.” Izgalmas tapasztalatnak bizonyult az az eset, amelyet a képzési záró dolgozatában tárt elő: „Annus nénivel nagyon szívesen beszélgetek bármiről találkozássaink során. Idős kora ellenére szellemileg és mentálisan is teljesen fitt, emellett nagyon kedves és jó humorú. Sokat nevetünk. Elmondta, hogy a bejárati ajtót szinte mindig zárva tartja, csak akkor nyitja ki, amikor már várja az érkezésemet. Néhány évvel ezelőtt bekopogott hozzá egy nő azt állítva, hogy ő idősgondozó. Szeretett volna a nénivel beszélgetni, megismerkedni, van-e szüksége esetleg időnként segítségre. A néni gyanútlanul és anélkül, hogy megkérte volna igazolja magát valamilyen módon, beinvitálta a szobába és beszélgetni kezdtek. Az volt a furcsa Annus néninek, hogy folyton a telefonján írt, egyértelmű volt, hogy valakivel kommunikál. Nem sokkal ezután bekopogott egy másik ismeretlen nő is, aki arról érdeklődött Annus nénitől, hogy esetleg van-e neki eladó bora. Erre ő azt felelte, hogy nincs és a nő el is ment. A másik nőt pedig megkérte, hogy menjen el ő is mert pihenni szeretne. Megbeszélték, hogy egy másik napon újra meglátogatja majd. Fel is hívta másnap, de mivel este 7 órakor szeretett volna menni a nénihez, így ő ezt visszautasította, mondván, ilyen későn ő már nem fogad vendégeket. Másnap délután egy órára tették át a találkozót. Annus néni szomszédasszonya, aki azóta sajnos már elhunyt, felhívta őt az ismeretlen látogató kapcsán, mert furcsának találta a látogatást és azt is, hogy autójával a ház mögé, távol az utcafronttól parkolta le, mintha nem szeretné, hogy az autója szem előtt legyen és bárkinek is feltűnjön. Ez tovább táplálta az ő rossz megérzését a két nővel kapcsolatban, értesítette a polgármestert, a körzeti megbízottat és a rendőrséget és elmondta nekik meglátását. Meg is beszélte velük, hogy másnap a nő délután egy órára érkezik és szeretné, ha ők is odajönnének. A nő másnap meg is érkezett, Annus néni behívta otthonába, majd helyet kínált. Jelezte neki, hogy van egy kis dolga, majd félrevonult egy másik szobába és jelzett a polgármesternek, hogy a nő megérkezett, jöhetnek. Nem sokkal ezután megérkezett a nő társa is, ugyan az a nő, aki korábban eladó bor után érdeklődött. Most kiadó albérlet érdekelt volna. Ekkor megérkezett a polgármester és megkérte a magát gondozónak kiadó nőt, hogy igazolja magát bármilyen hivatalos irattal. Ő ezt nem tudta megtenni arra hivatkozva, hogy semmi nincs nála. Ezután megérkezett a rendőr és a körzeti megbízott is. A két nő letartóztatásra került, mert már korábban is voltak hasonló ügyeik, nem voltak ismeretlenek a rendőrök számára. A néninek a bíróságon is meg kellett jelennie az ügygel kapcsolatban, szembeállítás során megjelölte az őt meglátogató két nőt. Ez a történet sikeresen zárult, de sajnos sok idős ember nem ilyen szerencsés.” Időnként újra és újra fel kellene hívni az emberek figyelmét a szolgáltatás nyújtotta lehetőségekre. A falu vagy tanyagondnok az a személy, aki megkönnyíti számukra a hétköznapiakat.

Kicsit az enyéme, amíg utazunk

A 45 éves 2 éve tanyagondnökként dolgozó hölgy a családjával 13 éve él a településen, ahová a közeli nagyvárosból költöztek.

„Csodálatos település lett a lakhelyünk, gyönyörű adottságokkal bővelkedik a környék. Nagyon szeretek itt élni, gyönyörködni a minket körülölelő természetben, meglátni a szépségét.”

A község jelentős külterületi résszel rendelkezik, ahol közel 300-an élnek. Legtávolabbi dűlő 4 ill. 6 kilométerre helyezkedik el a falu központjától.

„Külterületen élőkről elmondhatjuk, hogy sokkal nehezebb helyzetben élnek, mint a belterület lakosai, akik a faluban lévő valamennyi szolgáltatásokhoz hozzájutnak.” A tanyagondnoki szolgálat működése előtt a távollakó gyerekek például gyalog vagy biciklivel tették meg az iskolába az utat.

„Úgy gondolom nagyon nagy szükség volt a településen létrejött tanyagondnoki szolgálat létrehozására, hogy amennyire csak lehet segítsem a kint élők helyzetét. Valószínűleg a gyermekes családok örülnek ennek a lehetőségnek a legjobban, nagy segítség az iskolától, óvodától távollakó szülőknek, hogy gyermekük napi szinten biztonságba bejutatásra kerül a település iskolájába.”

A tanyagondnok Ford tranzit gépkocsival tudja bejárni a külterületeket. A kerekesszékekben ülő személy gépjárműbe történő helyezésére összecsucukható rámpa áll rendelkezésre. A belső térben a kerekesszék rögzítése hevederekkel, illetve biztonsági övvel történik. „Rendszeresen karbantartom, kívül belül takarítom, vigyázok rá, óvom állapotát.”

„Kicsit magaménak érzem a 13 gyermeket, akiknek az oktatási intézménybe történő eljuttatását, szállítását biztosítom. Addig mindenképpen, amíg a „kisbuszban” utaznak. Figyelek, vigyázok rájuk, beszélgetek velük. Például szóba kerül, az „Illik, nem illik” dolgok esete. Csúnya beszéd mellőzése, ez például konkrét kérésem volt. Nálam a „kisbuszban” nincsen illetlen szóhasználat... Viszont hazafelé, mikor már jobban ráérünk, van zenehallgatás. Szinte minden kisgyermeknek van kedvenc zenésze. Hazautazás sorrendjében indítom nekik. Örülnek, tudják, hogy mindenki kedvenc zenéjére sor kerül. Komoly felelősséget érzek a rám bízott gyerekek biztonsága iránt. Felelős vagyok értük. Napjuk végeztével épségben kell őket otthonukba juttatnom.”

Lám, kiderül, a jó tanyagondnok óhatatlanul részt vesz a gyerekek nevelésében, úgy, hogy a külterületek földrajzi fekvése miatt reggel és délután több körben viszi a gyerekeket iskolába, onnan haza. Mivel a fő feladata a gyermekek szállítása, rendszeresen egyeztet a pedagógusokkal a tanítási rendet és a szállítást érintő változásokról. Házi segítségnyújtásban dolgozót szabadsága esetén helyettesíti, feladatköréből távollétének időtartama alatt a szociális ebéd házhozszállítását végzi, ügyelve az ételszállítás szabályainak betartására.

„A jelző- és észlelő rendszer tagjaként az általam észlelt, tapasztalt problémáról tudnom kell, hogy azt milyen irányban jelezzem. Ezt csak úgy lehetséges, ha ismerem a rendszerben szereplő többi érintett szolgálat munkáját, feladatkörét.”

Apró, jellemző részlete az egy napját bemutató dolgozat következő mondata: „Várakozási (holt) időmet, hasznosan töltve, elgurulok a faluban található barkácsboltba, hogy Margit néni lemerült hallókészülékéhez megvásároljam a szükséges elemeket.”

Jelmondatát Teréz anyától választotta: **„Nagy dolgokra nem mindenki képes. De kis dolgokat, nagy szeretettel bármelyikünk megtehet”.**

Augusztusban mindenki visszajön?

Kicsit több mint 500 lakosú a település, amely történelmi levegővel és néhány szép emlékü épülettel is rendelkezik. Itt falugondnok két éve, a születése óta a faluban élő négygyermekes édesanya, aki roppant lelkesedéssel végzi a munkáját. A lakosság több mint a fele 40 év feletti. Bolt van, az orvos minden nap rendel, a védőnő és a családsegítő hetente érkezik. Ezekkel a kondíciókkal a falu kiemelkedik a hazai infrastrukturális ellátási palettán.

„A munkámban előnyt jelent, hogy itt nőttem fel és itt is élek, ezért az idősebb korosztály is könnyebben elfogad, mivel ismernek. Szeretem a munkámat, az idősök sokszor azért felhívnak, hogy elmondják örömeiket, bánatukat, vagy csak egyedül érzik magukat és beszélgetni szeretnének.” – ad számot az öt körülvevő elfogadottságról. A falugondnoki szolgálat feladatait teljes mértékben ellátja. A fizikai és mentális egészség elsődleges szempontjai közé tartozik: ” Sokrétű munkámnak köszönhetően napi szinten kapcsolatban vagyok a település lakosaival, így lehetőségem van figyelemmel kísérni az egyedül élőket, főként az idős embereket. Abban az esetben, ha valakinek az egészségi állapotában olyan mértékű romlás következik be, amit már ő maga nem tud, vagy egyéb okok miatt képtelen szakembernek jelezni, ezt én teszem meg, tájékoztatom a háziorvost. Prevenációs céllal segítem a település lakosait, egészségi állapotuk megőrzését azzal, hogy részt veszek a szűrővizsgálatok szervezésében, és tájékoztatom a lakosságot a lehetőségekről.”

A távolabb lévő oktatási intézményekbe járó gyerekeket is ő viszi az óvodába és az iskolába: „A települések infrastrukturális hiányosságaiból adódóan egyre nagyobb szükség van a falugondnoki szolgálat ezen szolgáltatására. A tömegközlekedés hiányosságait pótolva az óvoda és iskoláskorú gyermekek oktatási intézménybe való szállítása iskolabuszsal jelenleg megoldott.” (Valaha fontos vasútvonal haladt át a községen, de ez 2007-ben megszűnt, a vasúti megállóhely épületét azonban 2010-ben jó érzékkel tájházá alakították át.) Szervező készségével találkozik a közösségi rendezvényekben való aktív részvétel: „a közösségi, művelődési, sport- és szabadidő rendezvények szervezése, segítése nem okoz nehézséget számára.”

Ezek közül emeli ki a jeles nemzeti ünnepek helyi programjaiban való örömteli részvételt. „Augusztusi rendezvényünk kis település ellenére sok embert vonz. Ilyenkor vendégül látjuk azokat az embereket, akik valamikor a faluban töltötték gyermekkorukat. A közeledő rendezvény előtt meghirdetjük a lehetőséget és felmérjük az igényt rá. Ugyancsak meghirdetésre kerül ilyenkor a főzőverseny. Az előadókval való egyeztetés, szervezés is időben elkezdődik. A falubelieket plakáttal, szórólapozással, interneten keresztül tájékoztatjuk és személyesen is eljuttatjuk az információkat a falunappal kapcsolatban. Felmérjük, kik azok, akik szívesen részt vennének az eseményen, de segítség igénybevétele nélkül nem tudják megoldani.”

A rendezvények után „információkat gyűjtünk a programmal kapcsolatban akár jó, akár rossz kritikát kapunk elfogadjuk, és ezeket a következő rendezvényen próbáljuk kamatoztatni, hogy még több elégedett lakos látogassa szívesen a nekik szervezett rendezvényeket.” A falugondnok képzéssel kapcsolatban erről is írt záró dolgozatában: „A tanfolyamon derült ki, hogy milyen sokrétű a munkánk, és nincs két egyforma település, minden helynek más-más adottságai vannak ezáltal különbözőek a megoldásra váró problémák.” A tapasztalatcsere a jövőben gazdagítja az ötleteit, a feladat iránti elkötelezettségét.

Nem látta a sétáló alakot

Megfelelő infrastrukturális adottságokkal rendelkező, a Bakony mélyén megbújó 800 fős településen 2 éve teljesít szolgálatot falugondnokként, a széles helyismerettel rendelkező hölgy. A munkája gerincét és feltételét jelentő kapcsolati hálót lépésről lépésre építette fel, hiszen ez esetben új, előzmények nélküli szolgálatról van szó.

„Korábban egy fő házi segítségnyújtót foglalkoztatott az önkormányzat, de a hölgy nyugdíjba vonult és akkor merült fel a falugondnoki szolgálat indításának lehetősége.”

Magáról szólva ezt írja a képzést záró személyes dokumentumban: „Nyolc évig a szomszéd település postavezetője és kézbesítője voltam. Sajátos helyzet alakult ki az évek folyamán. Hiszen az a hivatal, ahova én kerültem 2017 szeptemberében, pár évvel korábban, még három emberrel látta el azt a feladatot, amit később én egy személyben végeztem. ... Sokszor, ha szabadságon, vagy továbbképzésen voltam és napok múlva tértem vissza a munkába, az idős, egyedülálló emberek visszajelzése alapján tudtam meg, hogy nagyon hiányoltak, volt, akihez napokig nem szólt senki, nem találkozott senkivel, nem beszélt egy emberrel sem. „Jaj, Juditkám, de jó, hogy látom, jöjjön, beszéljünk egy kicsit.” A posta bezárási hullám ezt a falut is elérte, így a munkaviszony jellege jelentősen megváltozott, ami számára már nem az emberközpontúságról szólt. Az idősökhöz való odafordulást az új munkakörben is fontosnak tartja: „Az idős, egyedül, vagy társas kapcsolatban élők száma 190 fő. Ez a szám nem tükrözi az igénybe vevők számát, hiszen a falugondnoki szolgálat bárki számára elérhető, de elsősorban a már nyugdíjban lévő, esetenként özvegy emberek a fő célcsoport, akiknek, ha van is családja, ők általában nem elérhető közelségben élnek.”

„Azért szeretem ezt a munkát, ami inkább számomra hivatás, mert nagyon változatos és széleskörű, emberekkel vagyok kapcsolatban és segíthetek nekik sok mindenben, amit nehéz teljesen kifejtetni, szavakba önteni, hiszen az aktuális feladattól függ, de a mindennapos élethez hozzájárul.”

Sosem felejtí el azt az asszonyt: „Stroke-ot kapott két évvel ezelőtt, bal oldali enyhe fokú bénulás lépett fel nála, azon oldali végtagjait nehezen mozgatta. Járókerettel, később a guruló változatával sétált bizalmasan nap, mint nap a két falu között, sokszor 6-8 kilométert is megtett, időjárástól függetlenül. Többször beszélgettem vele, az esetek nagy részében ebédhordáskor kint várt a teraszon, hogy pár szót tudjunk váltani. Kedveskedett kisebb csokival, cukorkával, ha találkoztunk.” Később már nem látta a sétáló alakot az úton, akinek folyamatosan romlott az egészsége.

Egy napon nagyon rossz állapotban találta az otthonában, csak a gyorsan hívott segítség mentette meg, amit a falugondnoknak köszönhetett. Sajnos ennek ellenére hamarosan életét veszítette. „Azóta a férjének hordok szociális ebédet és próbálom támogatni ebben a nehéz időszakban.” – sokszor a hátramaradottak lelki támogatása is a falugondnokra marad. Mint a község első falugondnoka, természetesen foglalkoztatja, hogy sikeresen építse fel a szolgálat iránti bizalmat. „Jelenleg abban látom a változás szükségességét, hogy szélesebb körben terjedjen el a falugondnoki szolgálat működése, feladatellátó képessége és lehetőségei. A mi falunkban most került bevezetésre a szolgálat, én vagyok az első falugondnok, így nagy felelősség hárul rám, abból a szempontból, hogy az alapok stabilan legyenek lefektetve, megbízhatóság és tisztelet övezze ezt a pályát. ... szeretném, ha esetleg később úgy alakulna, hogy más venné át ezt a pozíciót, akkor megbecsülés övezze ezt a szakterületet.”

Egy nagy tábor új tagja

A negyvenes évei végén jár az az asszony, aki a közel 500 fős községben végzi a falugondnoki teendőket. (A faluban valamikor rövid ideig Gárdonyi Géza is tanított.)

„Kicsiny falum életében is már aktívan részt vettem: kézilabda csapatot alakítottam, majd zumbát, gyereknapot, adventi hétvégéket is sokat szerveztem.” – írja a lakóhelyéről, amely nem azonos a szolgálati helyével.

Alábbi története arra világít rá, hogy a fokozott figyelem és a jelzőrendszerben dolgozók összefogása hoz eredményt akkor is, ha a segítségre szoruló önmaga nem ismeri fel a saját érdekeit.

„Természetesen ugyanúgy, mint minden falugondnoki kollégának, az én munkámban is az alapfeladatok ellátásán van a legnagyobb hangsúly. Mivel a szociális ellátási rendszer munkatársai vagyunk - az észlelő- és jelzőrendszer részei - kötelességünk szólni, ha bárhol bármiféle szokatlanra leszünk figyelmesek.

Akár például egy kis gyermeknél alutápláltságot, akár egy felnőttél szenvedélybetegséget észlelünk, akár egy idősnél észrevesszük, hogy szüksége van bármiféle segítségre, lépnünk kell.

Pár hónapja egy nagyon kedves nénit vittem orvosi kontrollra, közben elég sokat beszélgettünk. A fiával él egy háztartásban, aki a jobb szemére teljes mértékben meg vakult 4 éve, viszont azóta annyit romlott a bal szem állapota, hogy szinte azzal sem lát már rendesen. Ezt sajnos saját magának nem ismeri be, de 89 éves anyukájának nyilván feltűnt és nekem szólt ilyen formában. Hazaérve felhívtam a házi segítségnyújtót, tájékoztattam a tudomásomra jutott információk alapján a helyzetről. Ugye ők így ketten már nem képesek teljes mértékben a saját maguk ellátására, ezért segítségre szorulnak. Bár eleinte a 68 éves Dávid nem akarta elfogadni a házi segítségnyújtást, de végül belátta, hogy szükségük volt erre. Ma is mindennap megyek én is hozzájuk, hisz a szociális étkeztetés is igénybe vették és úgy érzem, ma már hálásak ezért.”

Tetterekészsége, munkabírása, kreativitása a közösség javát szolgálja:

„Ötleteimet, segítségnyújtásomat, kapcsolataimat próbálom kamatoztatni, remélem egyre nagyobb sikerrel. Úgy gondolom, sikerül majd idővel a polgármester asszony válláról is levennem valamennyi terhet, eddigi tapasztalataim azt mutatják, hogy jól kijövök a faluban élő emberekkel. Bízom benne, hogy a falugondnoki szolgálat, amit majd bővíteni is szeretnék, mindenki hasznára válhat, legyen az gyermek vagy velem egyidős, vagy már időskorú. Bár nem olyan régóta vagyok faluban, sok ötletem van már a jövőre nézve. Sok helyen érzékelem, milyen nagy szükség lenne a faluban élő embereknek arra, hogy meg hallgassák őket. El tudják mondani örömeiket, bánatukat, el tudják mesélni a régi idők emlékeit. Több kulturális programban is gondolkodom, ahogy erre lehetőség nyílik. Vissza szeretném hozni a régi idők hagyományait, esetleg újakat is létrehozni, mint például a májusfa állítás és kitáncolás vagy a farsangi mulatság.”

Az önfejlesztés is ott lapul a tarsolyában: „Személy szerint, amit eddig tapasztaltam, mint falugondnok, és mint a képzés résztvevője, örülök neki, hogy ezt az elkötelezett hivatást/munkakört én betölthettem és lehetőséget kaptam arra, hogy egy fantasztikusan működő rendszer részeként beállhatok a másokat segítők sorába.”

Három külterülettel rendelkező települése hármaskörű találkozásánál fekszik a Dunántúlon. A falu lakosainak száma 820 fő. A község nagy kiterjedésű, lakossága előregedő. A településen élők közel egy harmada nyugdíjas, vagy leszázalékolt. A falugondnoki teendőket ereje teljében lévő 40 éves hölgy látja el, aki 18 éve költözött férjével és két gyermekével ebbe a községbe. Multinál betöltött állását cserélte a gyerekek születése után a közösséget szolgáló tevékenységre.

„Ez évtől kezdtem jobban belefolyni a közösségi életbe. Csatlakoztam az egyik helyi egyesülethez, így ismerhettem meg közelebről a közművelődési asszisztent és munkáját, akinek már akkor is szívesen segítettem szabadidőmben.”

A folytatás a szociális területre vitte: „gondozónőként lehetőségem nyílt a település idős lakosságát megismerni, baráti kapcsolatokat kiépíteni. Az ott ledolgozott két évem alatt segítségemre volt végzettségem, a szociális gondozó és ápoló szak, ez idő alatt rengeteg tapasztalatot szereztem, amit mostani munkám során is sikerrel kamatoztatok.”

Napi szinten tartja a kapcsolatot az önkormányzat dolgozóival, vezetőivel, legfőképp a közművelődési munkatárssal, mert sok esetben segítik egymás munkáját.

„Kiemelten fontosnak tartom, hogy a lakossággal naponta többször felvegyem a kapcsolatot, így népszerűsítsem a munkám adta lehetőségeket, mely közben tovább mélyíthetem a lakosság rétegeivel kialakított kapcsolataimat, illetve újakra is szert tehetek. Ilyen esetekben lehetőségem nyílik hogylétük felől érdeklődni, illetve szükség esetén szolgálataimat felajánlani. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy településünkön a falubusz mellett egy Dacia Dustert is vezethetek.”

A visszajelzés nem marad el: „Az idősek és rászorulóknak nagyon hálásak az effajta segítségért, legyen szó akár szállításról, akár egy két ház körüli munkáról.” Nem véletlen: „Kiepipíttettem egy elég széles körű, halmozottan hátrányos, és hátrányos helyzetű családokból álló láncolatot. Ezek a családok rászorultságuk és körülményeik miatt is várják az élelmiszer-somagokat.”

Már előadás formájában is megismertethette a munkáját egy szakmai tanácskozáson:

„Előadást tartottam a szolgálat fontosságairól, hogyan és miképp vehető igénybe a szolgáltatás. Először is a megkeresés történhet telefonon vagy személyesen, de az önkormányzatnál minden esetben ki kell tölteni egy megkeresési dokumentumot. Ezután egyeztetünk az időpontról és a feladatról, például gyógyszer kiváltásról, bevásárlásról vagy egészségügyi intézménybe történő szállításról van-e szó. Elérhetőségeim megtalálhatók a helyi újságban, a település honlapján. Jól tudok együttműködni a helyi szervezetekkel, egyesületekkel, de kiváltképp a körzetben illetékes egyesített szociális intézménnyel.” Jól kimunkált, együttműködést feltételező saját gyakorlattal áll a rászorulóknak rendelkezésére. „Minden háznál beviszem az ételhordó edényeket és beszélgetek az ott lakókkal. Érdeklődöm hogylétük felől, megkérdezem, tudok-e bármilyen formában a segítségükre lenni. Ha igen, mérlegelem, hogy a munkakörömbé belefér-e a kérés. Ha valami oknál fogva nem tudok segíteni, megkeresem azon embereket, akik el tudják vgezni, vagy további segítséget tudnak nyújtani.”

Az idősek napja nemcsak az érintett korosztály, de évről évre a falugondnok számára is emlékeztető: „Igaz, településünkön, sajnálatos módon nincs iskola, de iskoláskorú gyermekeinket is sikerült beszervezni, akik felléptek így is kifejezve szeretetüket és tiszteletüket az idősek iránt.”

A tűzhöz vezető út

A férfi négy éve él a községben, egy éve látja el a falugondnoki szolgálat adta feladatokat, amely 2008 óta áll a lakosság rendelkezésére. A szolgáltatás a hiányzó, máshol intézményesített szociális szolgáltatásokat pótolja.

„Községünk az ország legkisebb települései közé sorolható (harmincan lakják), de értékei igazán nagyra teszik. Az értékeket a helyi közösség teremti és ápolja. Én is ennek az aktív közösségnek vagyok a tagja, ezért nagy megtiszteltetés, hogy a falugondnoki feladatok ellátásával is hozzájárulhatok a település közösségi életéhez és a helyi értékek ápolásához, népszerűsítéséhez.” – szögezi le a falugondnoki képzést záró dolgozatában.

A falugondnok a településen a házi segítségnyújtást végző gondozónővel együttműködve végzi az ellátást igénybe vevő személynek az általa kért rendszerességgel a saját lakókörnyezetében az önálló életvitale fenntartásához szükséges ellátását, tájékoztat a dolgozat írója.

A település helytörténetét óvó és jövőjét alakítani kívánó egyesület az egyetlen helyi aktív civil szervezet, melynek tagjai és önkéntesei segítenek megvalósítani a szervezet alapvető célját, hogy szebbé tegyék a kis települést, feltárják és ápolják értékeit, és a kulturális, valamint közösségi életet tartalmassá és színvonalassá tegye. Örömmel vesznek részt szemétszedésben, faludekorálásban, virágosításban, faültetésben és kulturális eseményeken. A helyiek vendégszeretete, közösségi és fejlesztő természete visszavonzza az odalátogatókat és békés, összetartó helyi közösséget teremt. A falugondnok, alapfeladatai közmegelegedésre szolgáló minőségben való végzésén túl, ebben a szövetségben is megtalálta a helyét.

Emlékezetes, felelős magatartást kívánó esetként a következőről számolt be a falugondnok: „2025. augusztus végén tűz ütött ki a kül- és belterületi határon, a folyó melletti réten. Négy településről érkeztek tűzoltók. Nehezítette a megközelítést az utak ismeretének hiánya. Falugondnokként és helyi lakosként jól ismerem a kül- és belterületet. A polgármester a tűzesetkor nem tartózkodott a faluban. Az én feladatom volt, hogy a tűzoltókat a lehető legrövidebb úton juttassam el a tűzhöz. A széljárás nehezítette a tűz oltását és attól tartottunk, hogy a falu irányába fog terjedni, ahol a lakóházak és egy állattartó gazdaság – sok szalma- és szénabálával – kerültek veszélybe. Kb. 3-4 órán belül sikerült eloltani a tüzet.”

A kis településen szinte egyáltalán nem állnak rendelkezésre közszolgáltatások, ám önkormányzati társulási együttműködésben sikerül a lakosok életét könnyebbé tenni. Az egyesületek pedig igyekeznek vonzóvá tenni a falut az idelátogatók számára a helyi értékeket bemutató programokkal, melyekhez alkotóház ad teret, helyszínt.

A falugondnok az együttgondolkodás szerves része: „Településünknek törekednie kell az egyenlőtlenségek leküzdésére, gazdasági és szociális kohézió erősítésére. A partnerség, együttműködés, az együttgondolkodás mindannyiunk feladta azért, hogy a megfogalmazott célok ne csak innovációs lehetőségek legyenek, hanem összefogással megvalósulhassanak – a célok megvalósításában a falugondnok aktívan részt vesz.”

Köszönetnyilvánítás

A kiadvány létrejöttéért köszönet illeti a zalai települések működését évtizedek óta segítő Zalai Falvakért Egyesület munkatársait, önkénteseit, valamint a falugondnokok képzésében részt vevő szakembereket.

Az olvasó figyelméért a szerkesztők külön köszönetet mondanak a tapasztalataikat megosztó 19 falugondnoknak, tanyagondnoknak, akik hozzájárultak, hogy a falu- és tanyagondnoki alapképzésen készült záró dolgozatukat e kiadvány készítéséhez felhasználhassák.

- Bokor Péter
- Bozsokiné Staudinger Márta
- Császárné Káity Tünde
- Gombai Péter
- Komornik Katalin
- Kövér Erzsébet
- Leskovics András
- Mészáros Timea
- Molnár Sándor
- Puha László
- Rózsásné Takács Rózsa
- Sörösné Csepí Ildikó
- Szabó Zoltán
- Szamaránszki Mónika
- Timmer Tamás
- Valyon Judit
- Vizoviczki András
- Wager Tamara
- Zilainé Soós Éva





MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
1125 Budapest, Szarvas Gábor u. 58-60.

Az online kiadvány a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025 (TSZR2025) pályázat és a MMSZ Egyesület TSZR2025-4341 kódszámú pályázat jóvoltából jöhetett létre.

Szöveggondozó, szerkesztő közreműködő: Arany Horváth Zsuzsa,

Közreműködő kapcsolattartó: Szeder-Kummer Mária,
a Zalai Falvakért Egyesület elnöke, a falugondnoki,
tanyagondnoki alapképzés oktatója, a Vas és Zala vármegyei
Területi Szakmatámogatási Rendszer szakmatámogatási munkatársa

A kiadványban szereplő kéziratok és fotók
más célra történő felhasználása
nem engedélyezett.

Kapcsolat:

MMSZ Gondviselés Háza – Domb Otthon Zalaapáti

H-8741 Zalaapáti, Deák Ferenc utca 7.

E-mail: tszr.zala.vas@maltai.hu



www.tszrzalavas.hu

Zalaapáti 2025

A kiadvány ingyenes, kereskedelmi forgalomba
nem hozható. A felhasználás jövedelemszerzés,
vagy jövedelemfokozás célját nem szolgálhatja!
Minden jog fenntartva!



A kiadvány a
Zalai Falvakért Egyesület
honlapján is elérhető:
www.zalaifalvak.hu